

УДК 378.091.3:51

ЮЛІЯ ДЕМЧЕНКО

Кіровоградський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СТИМУЛЮВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ У САМООСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Подано аналіз науково-методичної літератури щодо з'ясування змісту педагогічного стимулювання в педагогіці. Обґрунтовано та визначено особливості педагогічного стимулювання майбутніх вчителів математики у самоосвітній діяльності.

Зроблено висновки, що його ефективність забезпечується всією сукупністю психолого-педагогічних умов. Розкрито сутність стимулювання як соціального і психологічного явища. Визначено, що стимул є найважливішим засобом формування особистості, який спонукає її до посиленої діяльності. Проаналізовано різні підходи до визначення поняття педагогічного стимулювання і стимулу у психолого-педагогічній літературі.

***Ключові слова:** педагогічне стимулювання, стимулювання, вчитель математики, самоосвітня діяльність.*

Актуальність проблеми. Зміцнення державності України, входження її у світове співтовариство, соціально-економічні й політичні перетворення в суспільстві неможливі без вирішення ключової проблеми – забезпечення якості національної освіти. Це дістало відображення в Законах України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Державній національній програмі “Освіта” (Україна

XXI століття), Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті та інших законодавчих актах, у яких наголошується на тому, що пріоритетом вищої освіти сьогодні є підвищення якості підготовки та конкурентоспроможності випускників вищих навчальних закладів, здатних ефективно діяти в умовах динамічних змін у суспільстві, науці і технологіях, самостійно нарощувати свій педагогічний потенціал у процесі самоосвітньої діяльності.

Сучасний етап розвитку ідеї самоосвітньої діяльності майбутніх учителів математики характеризується потребою узгодження кращих вітчизняних традицій в організації цієї роботи з вимогами міжнародних стандартів до фахівців з вищою освітою, умовами входження національної освіти до Болонського процесу. Свого розв'язання потребує проблема піднесення значимості самостійно здобутих знань, їхньої трансформації в життєві компетентності особистості вчителя. Це можливо лише при зміні змісту й організації навчання у вищій школі, коли інновація освіти передбачає зміну місця студента в навчальному процесі – перетворення його з об'єкта на суб'єкт процесу, що передбачає самостійне здобуття майбутнім педагогом знань не лише в рамках своєї професійної діяльності, а й протягом усього життя, тобто вмотивованої самоосвітньої діяльності.

Проте, на превеликий жаль, спостерігається зниження інтересу до самоосвітньої діяльності майбутнього вчителя, підміна цієї діяльності різноманітними формами самостійної роботи без організації вдумливого педагогічного супроводу, за відсутності діагностики й самодіагностики можливостей індивіда й рівнів сформованості пізнавальної самостійності.

Студент, який не вміє оновлювати та удосконалювати свої знання та культурний досвід, не є готовим до професійної діяльності. Набути такий досвід можна лише в процесі самоосвітньої діяльності. Це породжує проблему організації самоосвіти студентів і представлення самоосвітньої діяльності як невід'ємної частини навчального процесу.

У науково-педагогічній літературі останніх років поняття «самоосвітня діяльність» ототожнюється з поняттям «самоосвіта». Так, у педагогічному енциклопедичному довіднику самоосвіту трактують як цілеспрямовану пізнавальну діяльність, керовану самою особистістю; як набуття систематизованих знань у будь-якій галузі науки, техніки, культури тощо; як один із засобів самовиховання; складову неперервної освіти [4, с. 278].

За час навчання у вищому закладі під впливом суспільних, спеціальних та інших дисциплін розвивається і формується професійна спрямованість майбутніх спеціалістів, тобто особисте прагнення застосувати свої знання, досвід, здібності у межах обраної професії. Тому підготовку майбутніх фахівців слід спрямовувати на формування здатності до самостійної діяльності на всіх етапах процесу навчання: під час аудиторних занять (індивідуальних, групових); у позааудиторний час, коли студент готується до семінарських та лабораторних занять, працює над контрольними та курсовими роботами, здійснює науково-дослідну роботу, працює з різними джерелами інформації.

Виходячи з аналізу психолого-педагогічної літератури можна констатувати, що самоосвіта є багатоаспектною проблемою. Науковець Б. Райський стверджує, що для самоосвіти характерним є:

– вияв значних вольових зусиль, високої свідомості, організованості, вмотивованості, прагнення до творчого застосування знань;

– набуття знань як доповнення до основної пізнавальної діяльності і зумовлене нею;

– оволодіння знаннями й уміннями за власною ініціативою [13, с. 82].

Таким чином, «самоосвіта – це усвідомлена потреба в постійному вдосконаленні своєї професійної діяльності з акцентом на її соціалізацію, на створення умов для розвитку особистісно і соціально значущих якостей особистості («Я - концепція») викладача та особистості кожного студента».

Здатність до самоосвіти незрівнянно важливіша за своїми результатами та впливом на особистість, ніж сама освіта у навчальному закладі. Самоосвіта майбутнього педагога є добровільною, самостійною індивідуально-пізнавальною діяльністю, керованою особистістю та спрямованою на неперервне самовдосконалення реалізації соціальних, особистісних та професійно-педагогічних функцій [6, с. 7]. Вона служить цілям вдосконалення особистості, сприяє творчому використанню здобутих знань.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що під самоосвітою розуміють систему оновлення, розширення, поглиблення раніше отриманих (або зовсім нових для себе) знань, а також удосконалення практичних навичок з метою досягнення високого рівня професійної майстерності. В сучасних умовах самоосвіта для викладача перетворюється на об'єктивну закономірність.

Формування готовності студентів до самоосвітньої діяльності вимагає розробки цілісної системи педагогічних впливів на розвиток означеної професійної якості. Узагальнення теоретичних джерел та практики роботи вищого навчального закладу засвідчує, що необхідно створити такі умови, які охоплюють вплив усіх чинників, що забезпечують формування готовності майбутнього вчителя до ефективної самоосвіти.

У педагогічній науці та практиці накопичено значний досвід з організації самоосвіти студентів та активізації їхньої самостійної пізнавальної діяльності, однак у сучасних умовах удосконалення системи освіти у вищих навчальних закладах проблема педагогічного стимулювання майбутніх учителів математики у самоосвітній діяльності ще не знайшла належного відображення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічне стимулювання студентів стало предметом поглибленої уваги з боку таких учених і педагогів, як Ю. Бабанський, В. Дайнеко, Є. Єгорова, В. Леонтьєв, О. Любашенко, З. Палюх, Н. Токар, М. Ярмаченко, В. Ільїн, В. Коротов, І. Лернер, М. Махмутов, З. Равкін, М. Скаткін, Г. Щукіна та ін. Більша частина цих досліджень проводилася в галузі дидактики й була націлена на вдосконалення змісту, організаційних форм і методів навчання. Різним аспектам педагогічного стимулювання, переважно до навчальної діяльності, присвячено низку дисертаційних досліджень (А. Волошина, В. Ковальчук, В. Киричук, Л. Литвинюк, І. Шаповалова, О. Яцій та ін.).

Розв'язання проблеми педагогічного стимулювання студентів, учителів до професійного самопізнання започатковано в дослідженнях С. Архипової, О. Гречаник, В. Кукушина, Н. Литовченко, В. Маралова, Л. Рибалко.

Формулювання **мети** статті: обґрунтування особливостей педагогічного стимулювання майбутніх учителів математики у самоосвітній діяльності.

Виклад основного матеріалу статті. К. Ушинський вважав, що найважливішою професійною якістю особистості педагога є постійне прагнення до самовдосконалення, яке передбачає саморозвиток, самовиховання, самоосвіту.

Здатність майбутнього педагога до самопізнання та самоспостереження за професійною діяльністю передбачає формування навичок аналізу власних професійних дій, співвіднесення з аналізом оточуючих (студентів у групі, викладачів), оскільки формування «Я-концепції» відбувається під час накопичення досвіду вирішення завдань самоосвітньої діяльності, контроль за самоосвітньою діяльністю набуває особливого значення.

Позитивні зміни в змісті професійної спрямованості проявляються в тому, що міцніють мотиви, пов'язані з майбутньою професією вчителя математики, прагнення добре виконувати свої обов'язки, показати себе компетентним, умілим спеціалістом; ростуть домагання успішно вирішувати складні навчальні питання, завдання, посилюється відповідальність, бажання досягнути успіху в роботі.

Одним із основних засобів, які спонукають студента самостійно опанувати майбутню професійну діяльність, є стимулювання. Роль стимулів у спонуканні до діяльності була предметом досліджень педагогів, психологів, соціологів, і їхні результати сформувався в теорію педагогічного стимулювання як методу стимулювання суспільно-цінних дій і мотивів поведінки вихованців.

Сучасний підхід удосконалення системи освіти у вищих навчальних закладах передбачає, що викладач не тільки виховує і навчає, але й актуалізує, стимулює прагнення студента до саморозвитку і самовиховання, створює умови для самовдосконалення. Таким чином, процес педагогічного стимулювання пізнавальних інтересів набуває важливого значення в педагогічній практиці викладача вищого навчального закладу.

Як відзначається в педагогічній енциклопедії, стимулювання – це спонукання до дії, створення передумов для залучення учасників до будь-яких занять або діяльності, досягнення вищих результатів, поставленої мети за допомогою зацікавленості можливістю підвищеного речового (матеріального) чи духовного (морального) задоволення при отриманні певних або кращих результатів [12, с. 642].

Під педагогічним стимулюванням розуміється процес активізації внутрішніх рушійних сил особистості за допомогою зовнішніх, об'єктивних спонукань, ефективність впливу яких залежить від соціальної та особистісної значущості стимульованої діяльності.

Оскільки самоосвіта – добровільний вид діяльності, в ній особливо чітко простежується мотиваційна сфера. Через мотивацію педагогічні цілі швидше приймаються студентами; через зміст формується ставлення до предмету і показується його значущість для розвитку інтелекту і становлення фахівця; за допомогою методів, форм і засобів актуалізуються навчальні ситуації; методичне забезпечення організовує і спрямовує навчальну діяльність; систематичний контроль стимулює формування відповідального ставлення до навчання; результати контролю застосовуються для прийняття коригуючих рішень.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє зробити висновок, що діяльність має такі складові: мотив, мета (як прогнозований результат) і дії, спрямовані на досягнення мети. Таким чином, можна виділити три групи методів формування готовності до самоосвітньої діяльності майбутніх учителів математики:

- методи мотивації та стимулювання самоосвітньої діяльності;
- методи розвитку самоосвітньої діяльності;
- методи контролю, взаємоконтролю та самоконтролю.

Варто зазначити, що стимулювання позитивного ставлення до майбутньої професії вчителя, сприяють прийняттю цілей, завдань обраної професії. Формування професійних інтересів досягається шляхом роз'яснення цілей і значення професії вчителя математики, залучення студентів до виготовлення математичних посібників, поглибленого вивчення теоретичних питань, на практичних і лабораторних заняттях, під час педагогічної практики і т. ін.

Професійна підготовка майбутнього вчителя математики має забезпечувати наявність у нього ціннісних орієнтацій, мотивів, внутрішньої потреби в систематичному оновленні й збагаченні професійних знань, усвідомлення ним особистісного та суспільного значення самоосвіти, розвинений емоційно-вольовий механізм щодо подолання труднощів на шляху до опанування нових знань, вміння використовувати засоби сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процесі самоосвітньої діяльності. Тому під час організації навчально-виховного процесу (проведення лекційних, семінарських, практичних, індивідуальних занять тощо) та педагогічної взаємодії викладача зі студентами необхідно особливу увагу приділяти формуванню у студентів як у майбутніх учителів математики мотивації до самоосвітньої діяльності.

Процес педагогічного стимулювання враховує сукупність умов, які сприяють самоосвітній діяльності майбутніх учителів, як-от: створювати у навчальному закладі атмосферу комфортності, доброзичливих стосунків між студентами, викладачами і студентами, згуртовувати колектив, піднімати загальну культуру та культуру взаємовідносин, отримувати задоволення, спостерігаючи за успіхами студентів, за тим, як розширюється їхній кругозір, виникає інтерес до навчання. Індивідуальний підхід до особистості студента сприяє особистісній зацікавленості майбутнього вчителя математики, від чого зростає ефективність професійного самовдосконалення та результативність процесу педагогічного стимулювання.

Стимулювання до професійного самопізнання відбувається завдяки індивідуальному підходу до суб'єкта навчання, суть якого полягає «у вивченні і врахуванні в навчальному процесі індивідуальних особливостей кожного студента з метою максимального розвитку позитивних і подолання негативних індивідуальних особливостей, забезпеченні на цій основі підвищення якості його навчальної роботи, всебічного розвитку» [2, с. 127].

Однією з важливих умов формування будь-якого навчального мотиву (стимулу) є спрямованість свідомості студента і на утвердження значущості навчальної дисципліни та результат її вивчення, і на способи його досягнення. Слід акцентувати увагу студентів на формування таких параметрів кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця, як мобільність, вміння прогнозувати ситуацію і активно впливати на неї. Це необхідно для того, щоб студенти бачили позитивні результати своєї праці і пережитий ними успіх у навчанні сприяв трансформації опосередкованого інтересу в безпосередній інтерес.

У психологічній літературі поняття «інтерес» відображає його як потужний стимул активності особистості, під впливом якого всі психічні процеси протікають особливо інтенсивно і напружено, а діяльність стає захоплюючою і продуктивною;

Одним із головних завдань процесу педагогічного стимулювання є активізація математичного інтересу, оскільки без цього психологічного

механізму не може здійснюватися розвиток мотиваційної та емоційної сфер студентів у фаховій діяльності.

Пізнавальний інтерес має активно-діяльнісний, пошуковий характер. «Під його впливом у людини постійно виникають питання, відповіді на які вона активно шукає. При цьому вона відчуває емоційний підйом, радість від удачі» [9, 111].

Велике значення у педагогічному стимулюванні майбутніх учителів математики мають характер завдань, які пропонуються студентам у процесі самоосвітньої діяльності. Побудова цих завдань має передбачати повторення, відтворення, закріплення, порівняння різних способів діяльності, також активізацію творчого начала, стимулювання активних дій студентів у сфері моделювання професійних ситуацій, щоб самостійно навчатися, вирішувати змодельовані проблеми.

Важливим джерелом становлення інтересу до самоосвітньої діяльності майбутніх учителів математики виступає інтелектуальна атмосфера в оточуючому середовищі, визнання самоосвіти за цінність.

Широке застосування комп'ютерних інформаційних технологій у самоосвітній діяльності дозволяє студенту здійснити пошук нової інформації, творчо підійти до вирішення завдань, а також сприяє активному використанню мережі Інтернет як посередника у спілкуванні на рівні «викладач-студент». У визначений день і час студенти, скориставшись електронною адресою викладача, можуть отримати необхідну консультацію щодо виконання завдань самоосвітньої діяльності, розроблені навчальні проекти, презентації, тестові завдання, ситуаційні вправи, методичні рекомендації, вказівки тощо.

До методів педагогічного стимулювання самоосвітньої діяльності студентів зараховано також ті, що спрямовані створювати ситуацію успіху особистості, викликати та підкріплювати позитивні емоції з метою активізації її діяльності та мобілізації зусиль задля підвищення професійного рівня, та ті, що спонукають до відповідальності в досягненні зазначеної мети. Ситуації успіху створюються і шляхом диференціації допомоги у виконанні навчальних завдань однієї і тієї ж складності. Для ситуацій успіху необхідна сприятлива морально-психологічна атмосфера. Сприятливий мікроклімат у навчальному процесі знижує почуття невпевненості, страху. Стан тривожності при цьому змінюється станом впевненості.

До методів педагогічного стимулювання належать також методи здорової конкуренції. Під поняттям «здорова конкуренція» розуміємо таку організацію змагання, коли кожен студент має шанс на самореалізацію в умовах сприятливого творчого соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі. До методів здорової конкуренції належать різноманітні професійні конкурси, у формі захисту творчої роботи, оброблення результатів навчально-дослідної роботи, ділової гри, аукціону ідей, участі в студентській науковій конференції. Існують й інші форми стимулювання студентів: подання кращих студентських робіт на конкурси, виставки; висунення на конкурсній основі найбільш обдарованих студентів на отримання державних стипендій, а також стипендій різних фондів, організацій; відрядження студентів для участі в наукових конференціях тощо.

Аналіз науково-педагогічних і методичних джерел свідчить про зростання інтересу викладачів до використання контролю як одного з методів

педагогічного стимулювання у самоосвітній діяльності. Методи контролю полягають у спостереженні та перевірці виконання майбутнім вчителем математики програми професійного самовдосконалення з метою підвищення його відповідальності і надання необхідної допомоги.

Тут стимулом є встановлення місця студента в групі за рівнем засвоєння знань. На вирішення цих проблем направлена рейтингова система оцінки діяльності студентів як засіб формування у студентів пізнавальної активності протягом всього періоду навчання. Такий метод оцінки успішності студентів сприяє розвитку і закріпленню системного підходу до вивчення дисципліни, формує у них навички самоконтролю, вимогливості до себе, стимулює самостійну систематичну роботу, а також допомагає виявити сильних і здатних студентів; дає можливість викладачу шляхом застосування різних форм і методів контролю проаналізувати динаміку змін у навчальному процесі, визначити його ефективність і спрямувати в необхідному напрямі діяльність студентів, щоб удосконалити і підсилити стимулюючу функцію контролю, що акцентує увагу на її важливості у педагогічному процесі.

Окрім контролю з боку викладача, також дуже важливим є самоконтроль студентів, особливо на перших курсах, тому що студентам дуже складно зорієнтуватися в освітньому процесі і грамотно розпорядитися своїм часом. На наш погляд, викладач повинен допомогти студентам організувати самостійний контроль своїх знань. Це можливо за допомогою проведення занять методами активного навчання, таких як ділові ігри, застосуванням робочих зошитів. Ділові ігри привчають студентів працювати в колективі, що вельми важливе для майбутньої професійної діяльності. В ході ділової гри підвищується відповідальність студента перед колективом за виконання того або іншого завдання, з'являється інтерес до того, що відбувається на занятті, всі студенти залучені до процесу навчання [5, 44].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз психолого-педагогічних джерел, власні доробки дозволяють розкрити сутність стимулювання як соціального й психологічного явища, визначивши, що стимул є найважливішим засобом формування особистості, який спонукає її до підсиленої діяльності.

Педагогічне стимулювання майбутніх учителів математики у самоосвітній діяльності можна визначити як цілісну систему педагогічних умов, що сприяють формуванню позитивної мотиваційної сфери особистості студента, яка розрахована на виникнення відповідної реакції у цій сфері у вигляді пізнавальної дії, яка з часом трансформується у діяльність.

На підставі аналізу сутності педагогічного стимулювання можна зробити висновки, що його ефективність забезпечується всією сукупністю психолого-педагогічних умов: відповідними формами організації навчальної діяльності студентів, сприятливим психологічним кліматом навчального процесу, створенням професійно зорієнтованого середовища, раціоналізацією подання лекційного матеріалу, наявністю дидактичних засобів, які полегшують сприйняття предмета, індивідуального підходу до особистості студента, використанням сучасних технологічних методів навчання.

Вагомим стимулювальним фактором у самоосвітній діяльності майбутніх учителів математики є проведення контролю з фундаментальних дисциплін, який є основою для одержання фахової освіти. Контроль необхідний і студентіві

для власної самооцінки своєї діяльності, і викладачеві для визначення ефективності заняття.

Таким чином, процес педагогічного стимулювання майбутніх учителів математики набуває важливого значення в педагогічній практиці вищого начального закладу, сприяє максимальному розкриттю власного потенціалу студента і досягненню нових вершин у процесі фахової підготовки.

Список використаних джерел

1. Білоус В. Т. Основи організації та методики викладання у вищій школі: навч.-метод. посіб. / В. Т. Білоус, Л. І. Горюнова, А. В. Цимбалюк, С. Я. Цимбалюк. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. – 146 с.
2. Верцинская Н. Н. Индивидуальная работа с учащимися / Н. Н. Верцинская. – Минск: Нар. Асвета, 1983. – 143 с.
3. Волошина А. К. Історико-методичний аналіз розвитку технології розв'язування фізичних задач у середній загальноосвітній школі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Волошина Алла Костянтинівна. – Запоріжжя, 2000. – 233 с.
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 367 с.
5. Деркач Л.М., Резанко В.М. Психологія самоконтролю в процесі засвоєння знань студентами / Л.М Деркач, В.М Резанко – Чернівці:Митець,1999.-79с.
6. Кисельова О. Б. Формування компетентності самоосвіти у майбутніх педагогів в умовах інформаційно-навчального середовища : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / О. Б. Кисельова. – Х., 2011. – 20 с.
7. Ковальчук В. Ю. Вибір методів педагогічного стимулювання учіння студентів в умовах модульної організації навчання (на матеріалі викладання природничих дисциплін в педагогічних вузах): дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ковальчук Володимир Юльянович. – К., 1994. – 187 с.
8. Маралов В. Г. Основы самопознания и саморазвития : учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / В. Г. Маралов. – М.: Издат. Центр «Академия», 2002. – С. 99-189.
9. Основы вузовской подготовки / отв. ред. Н. В. Кузьмина. – Л.: ЛГУ, 1972. – 312 с.
10. Педагогические технологии: учеб. пособие для студ. пед. спец-тей / под. общей ред. В. С. Кукушина. – Серия «Педагогическое образование». – Ростов н/Д : издат. Центр «Март», 2002. – С. 69-70.
11. Педагогический энциклопедический словарь / [гл. ред. Б. М. Бим-Бад; редкол.: М. М. Безруких, В. А. Болотов, Л. С. Глебова и др.]. / – М.: Большая Российская энциклопедия, 2003. – 528 с.
12. Российская педагогическая энциклопедия. – М.: Научное издательство «БРЭ», 1993. – 860 с.
13. Руководство самообразованием школьников: из опыта работы / Под ред. Б.Ф. Райского, М.Н. Скаткина. – М.: Просвещение, 1983. – 143с.
14. Яцій О. М. Педагогічне стимулювання морального самовиховання майбутніх учителів: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.01 / Яцій Олександр Михайлович. – Одеса, 1996. – 187 с.

Стаття надійшла до редакції 14. 10. 2014 р.

ДЕМЧЕНКО Ю.

Кировоградский государственный педагогический университет
имени Владимира Винниченко

**ОСОБЕННОСТИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО СТИМУЛИРОВАНИЯ БУДУЩИХ
УЧИТЕЛЕЙ МАТЕМАТИКИ В САМООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

Представлен анализ научно-методической литературы по выяснению содержания педагогического стимулирования в педагогике. Обоснованы и определены особенности педагогического стимулирования будущих учителей математики в самообразовательной деятельности. Сделаны выводы, что его эффективность обеспечивается всей совокупностью психолого-педагогических условий.

Раскрыта сущность стимулирования как социального и психологического явления. Определено, что стимул является важнейшим средством формирования личности, который побуждает ее к усиленной деятельности. Проанализированы различные подходы к определению понятия педагогического стимулирования и стимула в психолого-педагогической литературе.

Ключевые слова: педагогическое стимулирование, стимулирование, учитель математики, самообразовательная деятельность.

ДЕМЧЕНКО J.

Kirovograd State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko, Ukraine

**THE PECULIARITIES OF PEDAGOGICAL INCENTIVES OF FUTURE TEACHERS
OF MATHEMATICS IN SELF-EDUCATION**

The article analyzes scientific and methodological literature to clarify the content of teacher incentives in pedagogy. The peculiarities of pedagogical stimulation of future mathematics teachers in self-education were defined and grounded. The conclusion is that its effectiveness is ensured by the totality of psychological and pedagogical conditions. The essence of incentives as a social and psychological phenomenon was defined in the article. It was determined that the stimulus is an important means of identity formation, which leads to its enhanced activity. Different approaches to the definition of a teacher incentives and stimulus in psychological and pedagogical literature were analyzed in the article.

The pedagogical methods to stimulate self education of students (future teachers of mathematics) were determined. It was founded that teacher incentives are multifaceted categories such as: a method of cognition and learning of mathematics in high school; an object and purpose of the study in the education system of mathematical methods in teaching universities. A teacher incentives of future mathematics teachers in a self-education is a holistic system of pedagogical conditions that contribute to the formation of positive motivational sphere of the individual student, which eventually transforms into an activity. The motivating factor in self-education of future teachers of mathematics is a control of basic subjects, which are the basis for obtaining special education.

The process of teaching of future teachers of mathematics helps maximize the student potential and achieve new heights in the process of teaching training.

Keywords: teacher incentives, incentives, a teacher of mathematics, self-education activities.